

Nummer: 2698
Titel: Tandteknik
Kort titel: Tandteknik
Status: GOD
Godkendelsesperiode: 01-01-2004 og fremefter

Beskrivelse af jobområdet

Definition af jobområdet

Tandteknik er fremstilling og reparation af aftagelige hel- eller delproteser evt. som immidiatproteser og hybridproteser i akryl evt. med støbte stel. Tandreguleringsapparater, bidskinner og blegeskiner. Faste facader, indlæg, kroner og broer fremstillet i komposit, guld, metalkeramisk eller fuldkeramisk. Fremstilling af aftagelig- og fast tandprotetik varetages af faglærte laborietandteknikere – en erhvervsuddannelse på 4 år. Delområderne aftagelig tandprotetik og øreprotektik varetages endvidere af tandteknikere i aftagelig protetik – en delkompetence af erhvervsuddannelsen til laborietandtekniker på 2,5 år

For Laborietandteknikere såvel som for tandteknikere med delkompetence gælder, at de skal kende de væsentlige krav, der stilles til medicinsk udstyr efter mål, jf. Sundhedsministeriets til en hver tid gældende regler om medicinsk udstyr.

Jobområdet er kendetegnet ved, at produkterne baserer sig på en håndværksmæssig fremstilling. Der benyttes i dag cad/cam, som tager noget af det håndværksmæssige mellem arbejdsgangene.

Typiske arbejdspladser inden for jobområdet

Tandtekniske virksomheder – dentallaboratorier - beskæftiger både laborietandteknikere såvel som tandteknikere med delkompetence i aftagelig protetik. På dentallaboratorier, hvor arbejdsgiveren som oftest selv er faguddannet, vil, afhængig af det samlede antal medarbejdere, arbejdets specialisering stige med antallet beskæftigede. Dentallaboratorier har normalt mellem 1 og 10 medarbejdere. Enkelte har mere end 15 ansatte.

I primærkommunerne er udelukkende beskæftiget laborietandteknikere med specialet Reguleringsapparater, bidskinner og defektprotetik

En mindre del af arbejdspladserne for laborietandteknikerne findes på Århus Tandlægeskole.

Selvstændige autoriserede kliniske tandteknikere beskæftiger som oftest 1 til 2 kliniske tandteknikere samt et antal tandteknikere med delkompetence i aftagelig protetik.

Enkelte tandlægeklinikker beskæftiger et begrænset antal laborietandteknikere.

I regionerne beskæftiges øreprotektikere, ansat på sygehusenes audiologiske afdelinger. Et stigende antal øreprotektikere er ansat i private høreapparatfirmaer.

Medarbejderne på arbejdspladserne inden for jobområdet

Jobområdet medarbejdere er kendetegnet ved stort set udelukkende at være uddannede laborietandteknikere og tandtekniker med delkompetence i aftagelig protetik.

Der er ca. 1.000 laborietandteknikere og ca. 200 tandteknikere med delkompetence i aftagelig protetik. 80 pct. af branchens ansatte er kvinder og gennemsnitsalderen i branchen er ca. 46 år.

Laboratorietandteknikere har kvalifikationer fra flere specialer inden for både fast og aftagelig protetik, hvor af mere og mere er fremstillet vha. cad/cam.

Tandteknikere med delkompetence i aftagelig protetik kan have kvalifikationer fra specialer inden for tandproteser, regulering og evt. fra specialer inden for ørepropteknik.

Arbejdsorganisering på arbejdspladserne inden for jobområdet

Arbejdsorganiseringen afhænger af den enkelte virksomhed og/eller jobtype. Tandteknikere arbejder meget selvstændigt, alene og i teams.

På mindre arbejdspladser varetager medarbejderne oftest alle opgaver i virksomheden.

I større virksomheder er det typisk, at medarbejderne specialiserer sig i udvalgte arbejdsopgaver.

Enkelte tandteknikere har desuden ledelsesmæssige og/eller administrative opgaver.

Ørepropteknikere arbejder på sygehusenes audiologiske afdelinger eller i private høreapparatfirmaer, men indgår også i samarbejde med faggrupper i det audiologiske behandlerteam

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Fremstilling af broer og kroner, indlæg, facader i forskellige materialer samt attachmentkonstruktioner og suprastrukturer ved implantologi

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

På baggrund af en tandlæges fysiske eller digitale aftryk fremstiller laboratorie-tandteknikeren bl.a.:

- enkle kroner og metalkeramikkrone
- metalkeramikbroer
- metal/plast/komposit kroner og broer
- fuldkeramiske indlæg, facader og kroner
- kroner, broer og proteser med attachments i forbindelse med aftagelig og fast protetik
- kroner, broer og proteser i forbindelse med implantater

De arbejdsprocesser som indgår, er bl.a.:

Modelstøbning efter alm. forekommende aftryksskeer, plastroner, guideskinner, bidskinner, blegeskinner, opstilling af proteser i voks og polymerisering. (Til aftagelig protetik)

Opmodellering i voks eller vha. cad/cam støbning eller fræsning af facader, indlæg, opbygninger, rodkapper med attachment, hætter til kroner, skelet til broer, kroner og broer. Samt lodning, lasersvejsning og påbrænding af porcelæn og polymerisering af komposit. (Til fast protetik)

Teknologi og arbejdsorganisering

Ved værkstedsarbejde anvender tandteknikeren en stor variation af værktøjer og maskiner, spændende fra almindeligt finmekanisk håndværktøj inkl. parallellometre, mikroskoper, avancerede fuldautomatiske polymerisationsapparater, støbeapparater, højteknologiske porcelænsovne, scannere, fræsere, sintringsovne samt cad/cam-maskiner.

I logistikken kan der indgå EDB.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Udover at være faglært laboratorietandtekniker eller have delkompetence som tandtekniker i aftagelig protetik skal medarbejderne i jobområdet kende de væsentlige krav, der stilles til medicinsk udstyr efter mål, jf. den til enhver tid gældende lovgivning under Sundhedsministeriet, EU og anden lovgivning, der måtte have indflydelse på området.

Medarbejderen skal kende de sikkerhedskrav, der stilles til omgang med farlige stoffer og materialer, jf. Arbejdstilsynets regler herom.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen indgår i stort set alle ansættelser indenfor jobområdet. Fremstilling af suprastrukturer ved implantologi indgår i ansættelser indenfor jobområdet.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Fremstilling af proteser, reguleringsapparater, bideskinner og defektprotetik

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

På baggrund af en tandlæges eller klinisk tandteknikers aftryk fremstiller tandteknikeren bl.a.:

- aftagelige helproteser
- aftagelige helproteser i balanceret artikulation
- partielle proteser
- reguleringsapparater
- bideskinner
- rebaseringer
- dublikeringer

Endvidere foretager tandteknikeren reparationer af div. tandproteser.

De arbejdsprocesser som indgår, er bl.a.:

- Modelstøbning efter alm. forekommende aftryk, aftryksskeer, plastroner, tandopstillinger i okklusion, i trepunktskontakt og indslibning i balanceret artikulation, forskellige typer bukkede bøjler samt støbning af stel. Endvidere fremstilling af:
- immidiatproteser i over- og underkæbe, duplikeringer, rebaseringer, metalkrone/indlæg i protese samt diverse udvidelser og reparationer
- hybridproteser i over- og underkæbe
- simple støbte steltyper
- hårde og bløde bideskinner
- obturatorer til afhjælpning af ganespalter

Teknologi og arbejdsorganisering

Ved værkstedsarbejde anvender tandteknikeren en stor variation af værktøjer og maskiner, spændende fra almindeligt finmekanisk håndværktøj til artikulatorer, avancerede højteknologiske fuldautomatiske støbeapparater, polymerisationsapparater og cad/cam.

I logistikken kan der indgå EDB.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Udover at være faglært laboratorietandtekniker eller have delkompetence som tandtekniker i aftagelig protetisk skal medarbejderne i jobområdet kende de væsentlige krav, der stilles til medicinsk udstyr efter mål, jf. den til enhver tid gældende lovgivning under Sundhedsministeriet, EU og anden lovgivning, der måtte have indflydelse på området.

Medarbejderen skal kende de sikkerhedskrav, der stilles til omgang med farlige stoffer og materialer, jf. Arbejdstilsynets regler herom.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen indgår i stort set alle ansættelser indenfor jobområdet, dog indgår fremstilling af helproteser i balanceret artikulation i en begrænset antal ansættelser inden for jobområdet.

Der er tendens til, at den håndværksmæssige del af konstruktionen af de forskellige typer støbte stel samles på specialværksteder.

Fremstilling af de forskellige typer reguleringsapparater foregår på specialværksteder i kommunalt regi.

Beskrivelse af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer

Fremstilling af ørepropteknik

Kort beskrivelse af kompetencen og dens anvendelse i jobområdet

De arbejdsprocesser som indgår, er bl.a.:

Aftrykstagning af øret, modelstøbning samt fremstilling af forskellige typer af høreapparater efter gældende forskrifter.

Teknologi og arbejdsorganisering

Ved værkstedsarbejde anvender tandteknikeren/ørepropteknikeren en stor variation af værktøjer og maskiner, spændende fra almindeligt finmekanisk håndværktøj til avancerede højteknologiske fuldautomatiske polymerisationsapparater.

I logistikken indgår der EDB.

Særlige kvalifikationskrav, som er en forudsætning for udførelsen af jobbet, f.eks. certifikatkrav

Udover at være faglært laborietandtekniker eller have delkompetence som tandtekniker i aftagelig protetik skal medarbejderne i jobområdet kende de væsentlige krav, der stilles til medicinsk udstyr efter mål, jf. den til enhver tid gældende lovgivning under Sundhedsministeriet, EU og anden lovgivning, der måtte have indflydelse på området.

Medarbejderen skal kende de sikkerhedskrav, der stilles til omgang med farlige stoffer og materialer, jf. Arbejdstilsynets regler herom.

Kompetencens udbredelse på arbejdspladser i jobområdet

Kompetencen anvendes i audiologiske afdelinger, fx på sygehuse og i private firmaer.

Aktuelt tilkoblede mål

Niveau kan angives ved enkeltfag.

Nummer, niveau og titel	EUU	Varighed i dage	Tilknyttet i perioden	
25000	RKV før erhvervsuddannelse for voksne	AP	5,0	01-01-2017 og fremefter
40137	Fagunderstøttende dansk som andetsprog for F/I	AP	10,0	16-08-2007 og fremefter
40392	Ergonomi inden for faglærte og ufaglærte job	AD	2,0	01-07-2013 og fremefter
40533	Introduktion til et brancheområde (F/I)	AP	40,0	01-07-2013 og fremefter
40534	Arbejdsmarked, it og jobsøgning (F/I)	AP	40,0	01-07-2013 og fremefter
43343	Praktik for F/I	AP	48,0	01-01-2004 og fremefter
44350	Standardisering af virksomhedens dokumenter	AD	1,0	01-11-2006 og fremefter
44978	Jobrelateret fremmedsprog med nuanceret ordforråd	AD	5,0	01-07-2013 og fremefter
44979	Jobrelateret fremmedsprog med basalt ordforråd	AD	5,0	01-07-2013 og fremefter
45215	Grundlæggende faglig regning	AP	2,0	09-01-2015 og fremefter
45347	Grundlæggende faglig matematik	AP	3,0	09-01-2015 og fremefter
45511	Faglig læsning	AP	2,0	09-01-2015 og fremefter
45536	Faglig skrivning	AP	3,0	09-01-2015 og fremefter
45545	Dansk som andetsprog for F/I, basis	AP	40,0	09-01-2015 og fremefter
45563	Håndtering af data i virksomhedens it-systemer	AD	2,0	01-11-2006 og fremefter
45567	Dansk som andetsprog for F/I, alment niveau	AP	40,0	09-01-2015 og fremefter
45569	Dansk som andetsprog for F/I, udvidet niveau	AP	40,0	09-01-2015 og fremefter
45571	Fagunderstøttende dansk som andetsprog for F/I	AP	10,0	09-01-2015 og fremefter
45572	Dansk som andetsprog for F/I, basis	AP	40,0	01-05-2006 og fremefter
45573	Dansk som andetsprog for F/I, alment niveau	AP	40,0	01-05-2006 og fremefter
45574	Dansk som andetsprog for F/I, udvidet niveau	AP	40,0	01-05-2006 og fremefter
47632	Den personlige uddannelses- og jobplan	AA	2,0	01-01-2018 og fremefter
47668	Grundlæggende faglig regning	AP	2,0	01-07-2013 og fremefter
47669	Grundlæggende faglig matematik	AP	3,0	01-07-2013 og fremefter
47670	Faglig læsning	AP	2,0	01-07-2013 og fremefter
47671	Faglig skrivning	AP	3,0	01-07-2013 og fremefter
47799	Modeller og abutments til implantater	AE	2,0	23-10-2013 og fremefter
47800	Protetik på abutments eller fixturniveau	AE	2,0	23-10-2013 og fremefter
47801	Hybrid løsninger og barrierer, tandteknik	AE	2,0	23-10-2013 og fremefter
48049	Arbejds miljø 1 i faglærte og ufaglærte job	AD	2,0	20-04-2015 og fremefter
48050	Arbejds miljø 2 i faglærte og ufaglærte job	AD	2,0	20-04-2015 og fremefter
48099	Fremstilling af bløde skinner og tandbeskyttere	AD	1,0	01-05-2015 og fremefter
48442	Cad, teori og scanning til dental - del 1	AE	2,0	07-12-2016 og fremefter
48443	Cad/cam design, fræsning til dental - del 2	AE	3,0	07-12-2016 og fremefter
48569	Introduktion til det danske arbejdsmarked (F/I)	AP	5,0	29-06-2017 og fremefter
49234	EUD-Praktikvejledning - for den daglige oplærer	AF	1,0	08-07-2020 og fremefter
49580	EUD-Praktikvejledning for den uddannelsesansvarl	AF	1,0	08-07-2020 og fremefter